

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดให้รัฐจัดการศึกษา โดยจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักการในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษาที่ว่าด้วยเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 24 (1) กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และมาตรา 27 ที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการนำหลักสูตรไปใช้โดยตรง นอกจากนี้พระราชบัญญัตินี้ยังกำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 1-2)

ในปีการศึกษา 2545 ได้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่ยึดหลักความมีเอกภาพทางด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่นให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาค เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังกล่าวจำเป็นต้องใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นต้น

การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม จำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระ

เดียวกัน หรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจัดได้หลายลักษณะ เช่น

1. การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับชีวิตจริงหรือสาระที่กำหนดขึ้นมา
2. การบูรณาการแบบคู่ขนาน เป็นการร่วมกันจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยยึดหัวข้อเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วบูรณาการเชื่อมโยงแบบคู่ขนาน เช่น ครูสอนสังคมสอนเรื่องการใช้จ่ายอย่างประหยัด ครูคณิตศาสตร์อาจสอนเรื่องค่าของเงิน ครูศิลปะอาจให้ผู้เรียนพิมพ์ภาพจากเหรียญก็ได้
3. การบูรณาการแบบสหวิทยาการ เป็นการบูรณาการที่นำเนื้อหาจากหลายกลุ่มสาระมาเชื่อมโยงเพื่อจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนจัดการเรียนการสอนในเรื่องเดียวกัน ไม่แยกเป็นวิชาในบางเรื่อง เช่น เรื่องวันสิ่งแวดล้อมของชาติ ผู้สอนภาษาไทยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้ภาษา คำศัพท์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์จัดกิจกรรมค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
4. การบูรณาการแบบโครงการ เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเป็นโครงการ โดยผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสร้างสรรค์โครงการขึ้น ใช้เวลาเรียนต่อเนื่องกันหลายชั่วโมง นำเอาจำนวนชั่วโมงต่างๆ ที่ผู้สอนแยกกันสอนมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน มีเป้าหมายเดียวกันในลักษณะของการสอนเป็นทีม เรียนเป็นทีม (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 21-22)

จากที่ปัจจุบันมีการขยายตัวขององค์ความรู้อย่างมากมาย เช่น วิทยาศาสตร์ มักมีความรู้ที่แยกย่อยเฉพาะเกิดขึ้นใหม่อันเป็นผลจากการวิจัยทดลองค้นคว้า นอกจากนี้บางครั้งรัฐก็กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับปัญหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องใหม่ๆ เหล่านี้เป็นหัวข้อที่สำคัญและจำเป็นต้องมีการบูรณาการไว้ในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการจัดตารางแยกย่อยเป็นรายวิชาที่บางเนื้อหาต้องซ้ำซ้อนกัน เวลาถูกแบ่งไปเป็นช่วงสั้นๆ ทำให้บางเรื่องใช้เวลาสอนไม่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน การสอนแยกเป็นสาขาเฉพาะวิชามักไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริง เช่น การสอนคณิตศาสตร์ที่ยึดติดแต่ตำราเรียน ไม่เกี่ยวข้องกับการนำเอาคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดหลักสูตรจำเป็นต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชีวิตจริงให้มาก วิชาต่างๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอยู่เสมอ ถ้าโรงเรียนจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าว จะทำให้สิ่งที่เรียนสัมพันธ์กับความเป็นจริงในชีวิตมากขึ้น (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 5-7) นอกจากนี้ ทั้งในประเทศไทยและประเทศในตะวันตกเผชิญปัญหาที่เหมือนกันในการจัดการเรียนรู้ คือ จัดการเรียนรู้แบบแยกส่วนซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน

ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ด้วยการแยกสอนเป็นวิชาๆ โดยไม่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะระหว่างวิชาต่างๆ ได้ แต่การเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยให้มีการถ่ายโอนความรู้เหล่านั้น เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติและในชีวิตจริงที่มักแก้ปัญหาหรือสถานการณ์โดยมองเป็นภาพองค์รวม นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการยังสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นนักค้นหา แสวงหาความรู้ข้อมูล มีความคิดสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 1)

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมีความสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเรื่อง/หัวข้อ สาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้และความสัมพันธ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับชีวิตจริง
 2. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่างๆ ซึ่งเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่เรียนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่ง จะช่วยเสริมการเรียนรู้อีกกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่ง
 3. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากสิ่งที่เรียนไปสู่ชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนได้ ทำให้เห็นความสำคัญของความรู้ที่เรียนในโรงเรียน
 4. ช่วยตอบสนองความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามแนวคิดพหุปัญญา
 5. ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดเชื่อมโยง ใช้ข้อมูลข่าวสารในโลกยุคข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 6. ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการเรียนเนื้อหาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ
- ในหลักสูตรซึ่งจะมีข้อมูลเพิ่มขึ้นทุกวันตามความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 2)

การจะจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้ประสบผลสำเร็จ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความร่วมมือดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง ทั้งในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่สร้างความรู้ความเข้าใจให้สถานศึกษา ครูผู้สอน รวมทั้งมีการกำกับติดตามผล สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการการใช้หลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนกระบวนการคิดแบบองค์รวม อันจะนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์ที่ผ่านมาไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงต่อไป

โรงเรียนอนุบาลลำพูนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 จังหวัดลำพูน เป็นโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ได้เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เนื่องจากเป็นโรงเรียนนำร่องการใช้ หลักสูตรมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเป็น 3 ช่วง ชั้น คือช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ คือ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะศึกษา 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนได้มีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนั้น ยังส่งเสริมให้มีการบูรณาการหลักสูตรใน โครงการห้องเรียนสีเขียว โครงการ “เงินทอง ของมีค่า” และโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจัดสอนในทุกระดับชั้นของโรงเรียน โรงเรียนอนุบาลลำพูนได้เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2542 และดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน มีการบูรณาการเรื่องพลังงาน ไฟฟ้าการใช้และการประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามโครงการห้องเรียนสีเขียวลงใน แต่ละกลุ่มสาระทุกระดับชั้น ซึ่งโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างถูกวิธี พร้อมทั้งใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเสนอแนะผู้อื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดด้วยตนเอง และทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
3. เพื่อปลูกฝังทัศนคติการประหยัดไฟฟ้าและรักษาสิ่งแวดล้อม ให้มีการปฏิบัติเป็น ปกตินิสัย
4. เพื่อสนับสนุนให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิธีสอน ตามปกติได้ (โรงเรียนอนุบาลลำพูน, 2542, หน้า 3)

ในปีพุทธศักราช 2549 โรงเรียนอนุบาลลำพูนได้เข้าร่วมโครงการ “เงินทอง ของมีค่า” โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โรงเรียนมี นโยบายให้นำไปบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ทุกระดับชั้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. มุ่งพัฒนาโรงเรียนต้นแบบด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคลในโครงการ “เงินทองของมีค่า” เพื่อให้การเรียนรู้ด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคลในสถานศึกษา เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. เพื่อให้โรงเรียนต้นแบบสามารถเป็นเครือข่ายขยายผลความรู้ให้กับโรงเรียนอื่นในจังหวัดต่อไป

3. เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้และทักษะด้านการจัดการเงินส่วนบุคคล และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ด้านการเงินให้กับเยาวชนเพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวม (โรงเรียนอนุบาลลำพูน, 2549, หน้า 1)

นอกจากนี้โรงเรียนยังได้นำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการสู่การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ ทุกระดับชั้นด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า ก) โรงเรียนอนุบาลลำพูน ได้อาศัยแนวหลักคิดในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า ข) นำมาจัดการเรียนการสอน ซึ่งสาระหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภายใต้อาณาเขตการเรียนรู้ สาระสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ส.3.1 กำหนดให้ “เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ” มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้วิชาต่างๆ ในแต่ละชั้น โดยใช้สาระสังคม ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นหลัก แล้วบูรณาการแบบสหวิทยาการ หรือบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้อีก 7 สาระ ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สุขศึกษาและพลศึกษา 5) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 6) ศิลปะ และ 7) ภาษาต่างประเทศ

โรงเรียนอนุบาลลำพูนได้จัดการเรียนการสอน ตามโครงการห้องเรียนสีเขียว มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 โครงการ “เงินทองของมีค่า” ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 และโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในปีการศึกษา 2550 โดยใช้การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการและการบูรณาการรูปแบบอื่นๆ เพื่อตอบสนองหลักการและจุดมุ่งหมายของ

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตรดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์การบูรณาการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นระดับชั้นสูงสุดของช่วงชั้นที่ 1 ที่เป็นช่วงชั้นแรกและเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีการใช้รูปแบบบูรณาการแบบใดมากที่สุด มีปัญหาการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนหรือไม่เพียงใดและผลการเรียนนักเรียนเป็นอย่างไร เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบูรณาการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความสามารถของนักเรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการบูรณาการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในชีวิตจริง

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำพูน ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาในด้านประชากรและเนื้อหา ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่จะศึกษา ได้แก่

1. ครูผู้สอนที่สอนกลุ่มสาระต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรแบบบูรณาการในเรื่อง พลังงานไฟฟ้า การใช้และประหยัดพลังงานไฟฟ้า เรื่อง มีอารมณ์ ไม่มีอารมณ์ และเรื่องภูมิใจในตนเองและชุมชนของเรา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำพูน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำพูน ปีการศึกษา 2550

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาหลักสูตรแบบบูรณาการจะวิเคราะห์การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนใน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องพลังงานไฟฟ้า การใช้และประหยัดพลังงานไฟฟ้า ตามโครงการห้องเรียนสีเขียว เรื่องมีออมไม่มีอดตามโครงการเงินทองของมีค่า และเรื่องภูมิใจในตนและชุมชนของเรา ตามโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเนื้อหาของหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กรอบคิดที่ประกอบด้วย รูปแบบการบูรณาการ การวางแผนหลักสูตรซึ่งรวมถึงการกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระ การเลือกเนื้อหาสาระของแต่ละสาระ ความชัดเจนของการแสดงความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงระหว่างสาระ การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนและชิ้นงาน การวัดและประเมินผล

ปัญหาการบูรณาการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจะศึกษาทั้งปัจจัยสนับสนุน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตในการดำเนินการบูรณาการหลักสูตร ด้านความสามารถของผู้เรียนจะศึกษาทักษะกระบวนการที่ได้จากบูรณาการหลักสูตรและการสอน โดยเน้นการนำทักษะที่เรียนรู้จาก เรื่อง พลังงานไฟฟ้า การใช้และประหยัดพลังงานไฟฟ้าในโครงการห้องเรียนสีเขียว เรื่องมีออม ไม่มีอดในโครงการเงินทองของมีค่า และเรื่องภูมิใจในตนและชุมชนของเราในโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตจริง รวมทั้งทักษะในการเชื่อมโยงความรู้ และความสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรบูรณาการ หมายถึง หลักสูตรที่มีการจัดเนื้อหาสาระให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง โดยการกำหนดหัวเรื่องหรือประเด็นคำถามเป็นแกนในการเลือกเนื้อหาสาระจากกลุ่มสาระต่างๆ ในหลักสูตรมาออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใน 3 เรื่อง ได้แก่ พลังงานไฟฟ้า การใช้และประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามโครงการห้องเรียนสีเขียว เรื่องมีออมไม่มีอดตามโครงการเงินทองของมีค่า และเรื่องภูมิใจในตนและชุมชนของเราตามโครงการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการเรียนการสอนที่ต้องเชื่อมโยง สัมพันธ์ในเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มสาระต่างๆ ใน 3 หัวข้อ ได้แก่ เรื่องพลังงานไฟฟ้า การใช้และประหยัดพลังงานไฟฟ้า เรื่องมีออม ไม่มีอด และเรื่องภูมิใจในตนและชุมชนของเรา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ สร้างองค์ความรู้และมีทักษะกระบวนการที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ความสามารถของนักเรียน หมายถึง ทักษะกระบวนการของนักเรียนที่ได้รับจากการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในเรื่อง การใช้และการประหยัดพลังงาน เรื่องมีอ้อม ไม่มีอด และเรื่องภูมิใจในตนเองและชุมชนของเรา และความสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง รวมทั้งความสามารถในการเชื่อมโยง และสร้างองค์ความรู้

ทักษะกระบวนการ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในด้านการทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ การวางแผน การเชื่อมโยง การตัดสินใจ และการให้คุณค่าที่ได้จากการเรียนรู้ในเรื่อง พลังงานไฟฟ้า การใช้และประหยัดพลังงานไฟฟ้า เรื่องมีอ้อมไม่มีอด และเรื่องภูมิใจในตนเองและชุมชนของเรา

ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้องของการบูรณาการหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านปัจจัยสนับสนุน กระบวนการ และผลผลิตตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ชี้ให้เห็นสภาพการบูรณาการหลักสูตร รวมถึงการรู้ถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการบูรณาการหลักสูตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลลำพูน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการบูรณาการหลักสูตรของโรงเรียนต่อไป
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนท่านอื่นได้ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดบูรณาการทางหลักสูตรและการเรียนการสอนในเรื่องอื่นๆต่อไป
3. เห็นประโยชน์และความสำคัญของการบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน แล้วนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางต่อไป